

EDUKACJA REGIONALNA - DZIEDZICTWO KULTUROWE W REGIONIE

Projekt edukacyjny

Wigilia na Śląsku i w Europie

opracowanie

S.Bialik, M.Morkisz, E.Stańkowska, A.Włosiak

„Jest w moim Kraju zwyczaj, że w dzień wigilijny
Przy wzejściu pierwszej gwiazdy wieczornej na niebie,
Ludzie gniazda wspólnego łamią chleb biblijny,
Najtkliwsze przekazując uczucia w tym chlebie”

Cyprian Kamil Norwid

Temat projektu :Wigilia na Śląsku i w Europie.

Scenariusz imprezy dla rodziców.

CELE:

1. Umożliwienie poznania regionu jego kultury , ze szczególnym uwzględnieniem tradycji i zwyczajów świątecznych.
2. Wprowadzenie w życie kulturalne wspólnoty ludzkiej.
3. Umożliwianie zapoznania się z tradycjami świątecznymi w niektórych krajach europejskich.
4. Umocnienie własnej tożsamości narodowej i regionalnej.
5. Kształtowanie poczucia europejskiej wspólnoty.
6. Nabywanie nowych umiejętności prezentacji.
7. Doskonalenie umiejętności współdziałania w grupie.

Cele projektu są zgodne z podstawą programową.

Hasło w podstawie programowej: Lokalne i regionalne tradycje, święta, obyczaje i zwyczaje.

Adresaci: Uczniowie szkoły podstawowej kl. I-VI, uczniowie gimnazjum, rodzice, nauczyciele.

Miejsce realizacji: Szkoła Podstawowa Nr2 z Oddziałami Integracyjnymi w Woli.

Termin: Grudzień (okres świąt Bożego Narodzenia)

Realizator projektu: Klasa VI i Klasy V- wspomagające.

Organizacja projektu

Lp.	Zadanie	Działania szczegółowe	Termin realizacji	Źródła materiały	Odpowiedzialni	Forma	Załączniki	Uwagi
1.	Przydział klas do poszczególnych zadań		I tydzień września	Koordinator projektu sporządza listę zadań do klas	Klasa VI ,V wraz z wychowawcami	Droga losowania		KL.VI podejmują działania przygotowują materiał merytoryczny projektu klasy V przygotowują dekorację
2.	Wypracowanie projektu na temat wigilii w poszczególnych państwach		II, III tydzień września	Schemat projektu u koordynatora	Klasy VI i wychowawcy	Projekt		Na lekcji wychowawczej
3.	Realizacja projektu przygotowanego do realizacji	1. Zebranie informacji o danym państwie(flaga stolica ,ludność, położenie geograficzne0	IV tydzień września, I tydzień października	Mapy, encyklopedie, Internet, leksykon	Uczniowie z I grupy	Notatki	Zał.1 Notatki z wybranych państw	Wykonanie notatki na kolorowym bristolu
		2. Dzień wigilijny w domu poszczególnych mieszkańców państw	październik	„Europejskie wigilijne stoły”, Internet, wywiady z mieszkańcami	Uczniowie z grupy II, językowcy ,poloniści	Inscenizacja	Zał.3 Przykładowy scenariusz wigilijny	Uczniowie przygotowujący rekwizyty ,stroje
		3.Zaprezentowanie kolędy	październik	„Europejskie wigilijne stoły”	Uczniowie z grupy III ,nauczyciele języków obcych	Śpiew, gra na instrumencie	Zał2Teksty kolęd z książki „Europejski wigilijne stoły” Przepisy na potrawy	Grupa może tylko zaśpiewać, może dołączyć krótką inscenizację
		4.Wykonanie wybranej potrawy wigilijnej według przygotowanego przepisu	przygotowanie przepisu październik, wykonanie potrawy podczas imprezy	„Europejskie wigilijne stoły”, książki z przepisami kulinarnymi	Uczniowie z grupy IV	Degustacja potraw		Goście
		5.Wykonanie kartki świątecznej i zredagowanie życzeń	II tydzień listopada	Encyklopedie , Internet	Uczniowie z grupy V, nauczyciele plastyki, poloniści	Pismne zredagowanie życzeń, kartka świąteczna w dowolnej formie	Zał.4 Przykładowe życzenia w języku polskim, gwarze, francuskim ,niemieckim	Uczniowie odczytują życzenia
		6.Dekoracja stołu	bezpośrednio przed imprezą, II ostatnie tygodnie listopada	Internet. wywiady z mieszkańcami	Uczniowie z grupy VI	Staranne ustawienie stołu i udekorowanie		Uczniowie wcześniej przygotowują naczynia ,stroiki,
		7.Prezentacja projektu na imprezie	Okolice Świąt Bożego Narodzenia		Poszczególne grupy z klasy VI	Prezentacja z inscenizacją śpiewem „ prelekcją, degustacją, - konkurs		Klasy V przygotowują dekoracje sali. klasy Vi dbają o zorganizowanie stanowiska prezentacyjnego

Jury:

- nauczyciele języków obcych
- dyrektor
- goście
- rodzice (przedstawiciele)
- przedstawiciele Rady Uczniowskiej
- z regionu

Załącznik 1

Lista zadań dla klas

Klasa V

- 1.Wykonanie ozdób choinkowych.
- 2.Stroienie choinki.
- 3.Wykonywanie stroików świątecznych.
- 4.Przygotowanie wystawy kartek świątecznych.
- 5.Zaprezentowanie zapisów życzeń świątecznych-ekspozycja.

Klasa VI

- 1.Tradycje i zwyczaje wigilijne
 - a) na Śląsku
 - b) w Anglii
 - c) we Francji
 - d) Niemcy

Projekt opracowały : mgr Mirosława Morkisz, mgr Agnieszka Włosiak,
mgr Stanisława Bialik, mgr Ewa Stańkowska.

Źródło:A. Jaworska, U. Ryguła, E. Wanot, S. Janosz, „Europejskie wigilijne stoły” -materiały pomocnicze dla nauczycieli i uczniów,
Pszczyna 2001

ZAŁĄCZNIK 1

INFORMACJE O ŚLĄSKU

I O PAŃSTWACH

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

Powierzchnia: 12 300 km². Województwo śląskie leży w południowej części Polski, granicząc od południa z Czechami i Słowacją, od zachodu z województwem opolskim, od północy - łódzkim, a od wschodu z świętokrzyskim i małopolskim.

Ludność: 5 000 000

Stolica: KATOWICE

Większe miasta: Zabrze, Sosnowiec, Bielsko- Biała,

Podział administracyjny: Śląsk podzielony jest na 17 powiatów ziemskich i 19 miast na prawach powiatu.

Ukształtowanie terenu: Południowa część województwa to Beskidy, u podnóża Beskidów rozciąga się pokryta lasami Kotlina Raciborska i kotlina Oświęcimska. Środkowa część i zachodnia to Wyżyna Śląska. Na północy województwa znajdują się rozległe lasy Niziny Śląskiej.

Największe zbiorniki: W województwie śląskim znajdują się rzeki i zbiorniki wodne służące rekreacji. Do największych zbiorników należą zbiorniki na rzece Sole: Żywiecki, Międzybrodzki, Czaniecki.

Wypada wiedzieć, że:

- Na terenie naszego województwa znajduje się kilkadziesiąt zamków i pałaców. Pełniły one funkcje obronne, reprezentacyjne.
- Śląsk to słynne ośrodki kultury religijnej: Sanktuarium na Jasnej Górze z obrazem Matki Bożej Częstochowskiej, Sanktuarium W Piekarach Śląskich (Duchowej stolicy Śląska) z obrazem Matki Bożej Piekarskiej.
- Z Śląska pochodzą:
Wojciech Kilar- kompozytor
Kazimierz Kutz- reżyser
Jan Miodek- językoznawca
Zbigniew Religia - kardiochirurg
Jerzy Kukuczka- alpinista
- Jedyne w Polsce muzeum chleba znajduje się na Śląsku w Radzionkowie.
- Pierwsza kopalnia węgla kamiennego powstała w Rudzie Śląskiej w 1751 roku.
- Gwarowe odpowiedniki na Śląsku stopni pokrewieństwa Babcia , Dziadek to STARKA, STARUSZEK.
- W Cieszynie znajduje się Kościół Łaski. Jest to kościół protestancki tzw. MATKA KOŚCIOŁÓW. (do środka może się zmieścić 5000 wiernych).

WIELKA BRYTANIA

Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytani i Irlandii Północnej UNITED KINGDOM OF GREAT BRITAIN AND NORTH IRELAND

Powierzchnia: 244,1 tys. km² kraj położony na wyspach- Wielka Brytania, północno wschodnia część wyspy Irlandia, Szetlandy, Orkady, Hebrydy

Ludność: 57 959 000

Stolica: LONDYN

Większe miasta: Birmingham, Glasgow, Liverpool

Podział administracyjny: Wielka Brytania składa się z czterech krain geograficznych: Anglia, Walia, Szkocja, Irlandia Północna

Język urzędowy: angielski (w Wali także walijski)

Ukształtowanie terenu: południowo wschodnia część kraju jest nizinna, w pozostałej części stare masywy górskie- G. Kambryjskie, G. Kaledońskie, G. Grampian, G. Pennińskie

Największa rzeka: Tamiza, Tweed, Trent

Klimat: umiarkowany morski, na świecie znana jest mgła angielska

Kraj wysoko rozwinięty przemysłowo, bardzo dobrze rozwinięta turystyka.

Ustrój państwowy: dziedziczna monarchia konstytucyjna

Głową państwa jest Królowa Elżbieta II (od 1952) .

Obecny premier: Tony Blair.

Wypada wiedzieć, że:

- Najbardziej znany zwyczaj angielski to TEATIME tzn. czas na herbatę. Wszyscy Anglicy Anglicy godzinie 17⁰⁰ przerywają swoją pracę, zasiadają przy stołach i w wytwornej zastawie wypijają herbatę.
- Charakterystyczne dla tego kraju jest lewostronny ruch na drogach. Jedynym wyjątkiem jest ulica, przy której znajduje się hotel SAVOJ- tu jeździ się prawą stroną jezdni.
- Do świąt obchodzonych tylko w Wielkiej Brytani należy GUY FAWLKS DAY ŚWIĘTO czyli święto fajerwerków. Obchodzone jest 5 listopada na pamiątkę nieudanego zamachu na parlament.
- Anglicy to przeważnie protestanci lub katolicy. Z historii znane są ciągłe walki między tymi wyznaniami.
- Najpopularniejszy sport w Anglii to CRICKET.
- angielski football to SOCCER.
- Z Anglii przyszedł do nas zwyczaj ciągłego składania życzeń swoim bliskim. Angielską tradycją jest życzyć komuś miłego dnia, miłego gotowania, miłego weekendu.

Ciekawostki dworskie:

- Do dworskich tradycji należą obrzędy Wielkiego Czwartku. W tym dniu katolicy obmywają sobie nogi. Zamiast tego Królowa rozdaje pieniądze biednym. Ma dwie sakiewki: w jednej są funty, a drugiej- monety, których nie ma w obiegu (o specjalnym nominale).
- Królowa w ciągu roku przyjmuje tylko dwie wizyty głów państw zaprzyjaźnionych. Podczas bankietu (kolacji) z królową nie rozmawia się na tematy polityczne, najważniejszy wtedy jest strój królowej i żony głowy państwa odwiedzającego Anglię. Królowa podczas swojego panowania odwiedza dany kraj tylko jeden raz. W Polsce Królowa już była. Także głowa danego państwa może oficjalnie odwiedzić królową tylko jeden raz.

- W czasie wizyt głów państw jest wyciągana specjalna zastawa z czasów wiktoriańskich
- królowa bardzo lubi polowania
- królowa ma już ponad 100 portretów, była malowana w królewskich szatach i w stroju współczesnym

W Angli wynaleziono:

- szkło powiększające w 1250 roku - Roger Bacon
 - pierwszy termos w 1872 roku - James Dewar
 - alfabet migowy w 1680 roku - szkocki nauczyciel George Dolgarno
 - pierwsze metro na świecie w 1863 roku w Londynie
 - krzyżówkę w 1913 roku Artur Wynne
- W Wielkiej Brytani dokonano pierwszej na świecie transfuzji krwi w 1666 roku.
Przeprowadził ją Richard Lower

NIEMCY

Republika Federalna Niemiec BUNDESREPUBLIK DEUTCHLAND

Powierzchnia: 357 tyś. km²

Ludność: 80 980 800

Stolica: Berlin

Większe miasta: Hamburg,
Monachium, Kolonia, Essen, Drezno

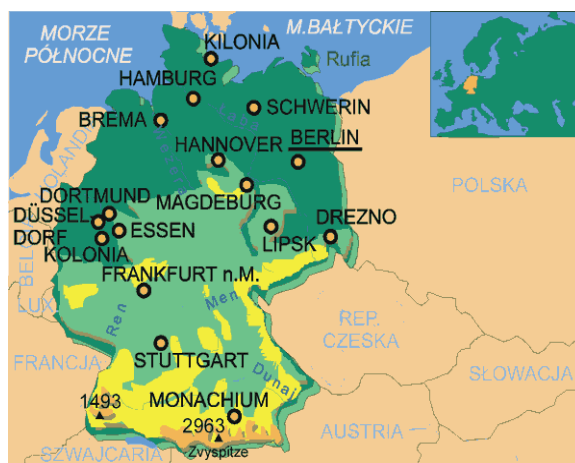
Podział administracyjny: Niemcy to 16 krajów związkowych: Bawaria, Badania Wirtembergia, Hesja, Turyngia, Saksonia, Brandenburgia, Meklemburgia, Saksonia - Anhalt, Dolna Saksonia, Szlezwik - Holsztyn, Nadrenia - Palatynat, Nadrenia PN Westfalia, Saara

Język urzędowy: niemiecki

Ukształtowanie terenu: Północna część kraju to obszar nizinny. Część środkowa i południowa - pas wyżyn i starych gór z Średniogórzem Niemieckim z najwyższym pasmem Schwarzwald. Na południu Wyżyna Szwabsko Bawarska stanowiąca przedgórze Alp. Wzdłuż granicy z Szwajcarią i Austrią Góry Alpy.

Największe rzeki: Ren, Dunaj

Klimat: Umiarkowany ciepły
Kraj wysoko uprzemysłowiony

Obecny Kanclerz: Gerard Schroeder

Wypada wiedzieć, że:

- cechy narodowe Niemców to : porządek, dyscyplina, solidność, precyzja
- Najśłynniejsze powiedzenie niemieckie - Ordnung muss sein (porządek musi być)
- Od końca II wojny światowej do 1990 roku Niemcy podzielone były na dwa państwa: Republikę Federalną Niemiec (RFN) i Niemiecką Republikę Demokratyczną (NRD). W RFN istniała demokracja parlamentarna. NRD rządzone było przez komunistów i ściśle współpracowało z blokiem wschodnim. Załamanie reżimu komunistycznego w 1989 doprowadziło do zjednoczenia Niemiec
- Naród wojowniczy- Inicjowali i prowadzili wiele wojen
- Sławni kompozytorzy niemieccy to Bach, Beethoven (autor „ Ody do radości” hymnu uni europejskiej), Wagner
- Jakub i Wilhelm Grimm , autorzy znanych wszystkim małym dzieciom baśni byli narodowości niemieckiej
- Drzewko bożonarodzeniowe pochodzi z Niemiec XVI wieku. Początkowo wieszano na nim tylko słodkości różnego rodzaju, jako symbol dobrobytu
- Niemieckie miasto Hamburg ma najwięcej mostów w całej Europie
- Niemcy mieszkający na południu kraju to katolicy (najwięcej katolików jest w Bawarii), na północy mieszka większość ewangelików. Wschodnia część Niemiec jest zamieszkiwana przez ateistów. Są to nowe landy z byłej NRD.
- Oktoberfest -święto piwa obchodzone co roku w Monachium na przełomie września i października
- Niemcy powstały z połączenia dwóch państw NRD i RFN. W tym czasie inne państwa (Rosja, Jugosławia, Czechosłowacja) rozdzieliły się

W Niemczech wynaleziono:

Druk w XV wieku przez Johana Gutenberga

Niemcy słyną z bardzo dobrych marek samochodów i sprzętu AGD . Np. Grundig, Simens, Samochody BMW, Volkswagen

FRANCJA

Republika Francuska

REPUBLIQUE FRANCOISE

Powierzchnia: 551 500km²

Ludność: 57 527 000

Stolica: Paryż

Większe miasta: Lyon, Marsylia, Bordeaux

Podział administracyjny: Francja dzieli się na 96 departamentów

Język urzędowy: francuski

Ukształtowanie terenu: Francja to kraj o bardzo różnym krajobrazie. Na północy dominują niziny, na południu i wschodzie wyżyny i góry Wogezy, Jura, Alpy, Pireneje.

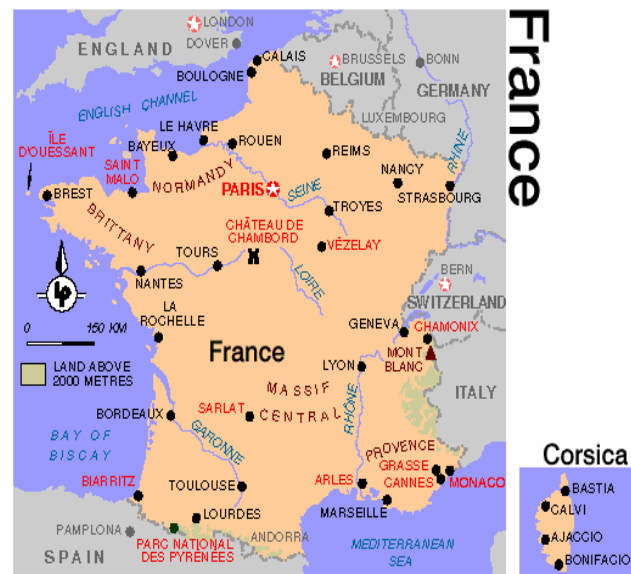
Największe rzeki: Loara, Sekwana, Rodan

Kraj wysoko rozwinięty. Jedna z potęg gospodarczych świata

Prezydent: Jaques Chirac

Wypada wiedzieć, że:

- We Francji znajduje się europejski Disneyland. Ten dziecięcy raj odwiedza dziennie blisko 35 tys. ludzi.
- Francuzi to przeważnie katolicy lub protestanci lub muzułmanie
- 14 lipca obchodzone jest święto narodowe (rocznica zburzenia Bastylia 1789)

- 2 lutego obchodzi się dwa święta: Matki Boskiej Gromnicznej (*La Chandeleur ou "fête des chandelles"*), święto religijne, oraz święto naleśników (*des crepes*). 2 lutego wszyscy smażą naleśniki..., a żeby być bogatym, należy podrzucić naleśniki na patelni, trzymając ją jedną ręką, a drugą ręką podrzucić monetę.

- Święto młodego wina BEAUJOLAIS. Mówi się, że Beaujolais to trzecia rzeka Lionu, po Rodanie i Saonie. Po drugiej wojnie światowej wino Beaujolais stało się modne, a jego ceny systematycznie rosły. Następnie zostało wyparte przez *Côte du Rhône*. W 1951 r., gdy został wydany dekret wprowadzający sprzedaż młodego wina nie wcześniej niż począwszy od 15 listopada, zrodziła się koncepcja *Beaujolais nouveau*. Od 1985 r.

zmieniono termin tej sprzedaży na trzeci czwartek listopada, by uniknąć świąt i niedziel (w które handel jest zabroniony). W trzeci czwartek listopada, już od północy, gdy dozwolona jest sprzedaż młodego wina, na całym świecie różne narody delektują się tym samym smakiem młodego wina *Le Beaujolais nouveau*. Około 60 milionów butelek jest sprzedawanych na świecie, z czego połowa w samej Francji. *Le Beaujolais nouveau* znane jest w Niemczech, w Stanach Zjednoczonych, Szwajcarii, Japonii, Chinach i Kolumbii. W Polsce od kilku lat francuskie restauracje zapraszają na degustację *Le Beaujolais nouveau*, często połączone

- niezależne od święta pracy 1 maja obchodzi się święto Konwalii. Rodziny francuskie w tym dniu ofiarują sobie konwalie, w które obfitują podmiejskie lasy.

- Spośród placówek muzealnych szczególną rolę odgrywa Luwr oraz Wersal. Muzeum w Luwrze mieści się w wielkim kompleksie budowli pałacowych i należy do najbogatszych na świecie. Wersal to zespół pałacowo ogrodowy, liczne fontanny, kaskady, rzeźby ogrodowe.

ZAŁĄCZNIK 2

EUROPEJSKIE I ŚLĄSKIE ZWYCZAJE BOŻONARODZENIOWE

Polska-Śląsk

Tradycje i zwyczaje świąteczne

Ślązacy wierzą, że to co złego dzieje się w wigilię, będzie się w domach działo przez cały rok.

24 grudnia oczekiwano pierwszej gwiazdki, która obwieszczała że można zasiadać do stołu. Do sufitu podwieszano wierzchołek sośnicy tzw. podłazniczkę, która miała chronić dom jego mieszkańców od złych mocy. Wcześniej przystrojono choinkę, pod którą dzieci szukały prezentów. Na Górnym Śląsku w pokoju, gdzie miała się odbywać wieczerza wigilijna roztrząsano słomę- jako symbol miejsca narodzin Jezusa, a w rogach stawiano snopy zboża, które miały dać urodzaj gospodarzowi. Pod obrus wkładano siano.

Typowym polskim zwyczajem jest dzielenie się opłatkiem- symbol ostatniej wieczerzy, dzielenia się Chrystusa z apostołami. Przed dzieleniem się opłatkiem w rodzinach śląskich czyta się fragment Pisma Świętego lub odmawia modlitwę.

Innym zwyczajem jest puste nakrycie na stole wigilijnym przeznaczone dla wędrowca, głodnego, samotnego. Przypomina ono o zmarłych członkach rodziny. Ma to być też miejsce dla samego Boga.

Nie wolno wstawać od stołu, bo nie doczeka się drugiej wigilii. Nie można było niczego pożyczać, wynosić, bo można wynieść zdrowie i radość. Wierzy się, że zwierzęta domowe mówią ludzkim głosem właśnie w noc wigilijną. Z nimi domownicy też dzielili się opłatkiem i resztkami jedzenia. Np. krowa dawano masło, chleb, miód by dawały dużo mleka; a kurom groch aby urosły jajka.

Po kolacji dziewczęta wychodziły przed dom i wołały, z której strony echo odpowiedziało, z tej strony przyjdzie mąż. Wróżono także z źdźbła siana, które dziewczyna wyciągała z pod obrusa.

Świąteczne potrawy

Do tradycyjnych potraw świątecznych należą:

- moczka (słodki sos bakaliowy gotowany na z piernika i ciemnego piwa)
- makówki
- ryby pieczone
- kapusta z grzybami
- pieczki- kompot z suszonych owoców
- pierniki z lukrem
- siemieniotka (wywar z konopi) spożywany z tatarką, czyli kasza gryczaną

Makówki - przepis

mak zmielony
mleko
bakalie :rodzynki, orzechy, migdały
masło
strucla

Zmilić mak. Ugotować mleko z masłem, dodać mak , dalej gotując mieszać.
Wsypać sparzone rodzynki . Wymieszać Na przemian układać w misce, pokrojoną struclę, zalać wywarem z makiem, posypać orzechami i migdałami, następną warstwa tak samo i kolejna również. Można także dodać suszone siwki lub ananasy z puszki.

Bóg się rodzi -kolęda

Bóg się rodzi, moc truchleje,
Pan niebiosów obnażony!
Ogień krzepnie ,blask ciemnieje:
Ma granice Nieskończony!
Wzgardzony okryty chwałą,
Śmiertelny Król nad wiekami.
A Słowo Ciałem się stało
I mieszkało między nami.

Cóż, masz niebo, nad ziemiany?
Bóg porzucił szczęście swoje.
Wszedł między lud ukochany
Dzieląc z nim trudy i znoje:
Niemato cierpień, niemato,
Żeśmy byli winni sami.
A Słowo Ciałem się stało
I mieszkało między nami

Anglia

Tradycje i zwyczaje świąteczne

Dla Anglików uroczystym momentem świątecznym jest obiad, który spożywa się 25 grudnia.

Ważną tradycją jest otwieranie tzw. crackers czyli małych papierowych ruloników których znajdują się żarty lub zabawki. Ten zwyczaj Anglicy zaczerpnęli z Chin(od XIX wieku).

Z 24na25 grudnia do każdego domu musi zawitać Święty Mikołaj, który przynosi dzieciom prezenty. Wkłada je do skarpet zawieszonych na kominkach. Wchodzi przez komin.

W Anglii domy i wszystkie pomieszczenia są przystrojone bluszczem, ostrokrzewem i jemiolą. Podobno te rośliny mają magiczną moc: odstraszają czarownice i złe duchy, czuwają nad bezpieczeństwem podróży; mają też właściwości lecznicze. Każdy kto będzie stał pod zawieszoną, dostanie całusa.

W wieczór Bożego Narodzenia w kominku spala się tzw. yule log, czyli polano, które przygotowuje się rok wcześniej ,by drewno było kruche. Anglicy wierzą że jeśli spali się ono w całości to najbliższy rok będzie dla nich pomyślny.

Do tradycji świątecznych w Anglii należą także:

1.Choinka,która znajduje się w centralnym miejscu w domu. Wokół niej zbiera się cała rodzina i śpiewa kolędy. Anglicy dostają od Norwegów w prezencie ogromną choinkę ,która stoi na Trafalgar Square w Londynie.

2.Wystawianie jasełek.

3.Pantomima-26 grudnia.

4. 26 grudnia zbiera się do pudełek pieniądze dla ubogich lub daje się pieniądze dostawca lub sprzedawcom. Wkłada się je do drewnianego pudełka. Jest to tzw. Boxing Day.

5.Śpiewanie kolęd.

Świąteczne potrawy

Do tradycyjnych potraw świątecznych należą:

- pieczony indyk
- smażone ziemniaki tzw. roast potatoes
- brukselka i marchewki
- Christmas pudding-ciasto podawane na ciepło z sosem brandy
- słodkie ciasteczka suszonych owoców i przypraw
- orzechy, rodzynki, wino imbirowe, kawa z cynamonem(podawano pod koniec posiłku)
- Christmas cake

Christmas cake -przepis

300g masła
1 łyżeczka syropu z melasy
5 jajek
2 łyżeczki brandy
340 g rodzynek
potarta skórka z 2 cytryn
150 g posiekanych migdałów
150 g kandyzowanej skorki pomarańczowej
150 g posiekanych wiśni
lukier

Masło, melasę i cukier należy ubić tak, aby miały konsystencję gładkiego kremu. W osobnym naczyniu jajka i brandy. Dodawać powoli do mieszanki masła i cukru. Następnie należy wymieszać owoce i przyprawy i dodać je do mieszanki razem z odrobiną mąki. Masę należy umieścić w natłuszczonej formie. Piec przez około 1,5 godziny. Po wystygnięciu ciasto należy wyjąć z formy i nałożyć lukier. Najlepiej przygotować ciasto na kilka tygodni przed pieczeniem i przechowywać je w chłodnym miejscu.

Silent Night-kolęda

Silent night, holy night

All is calm, all is bright
Round your virgin, Mother and Child
Holy infant so tender and mild
Sleep in heavenly peace
Sleep in heavenly peace.

Silent night, holy night
Shepherds quake at the sight
Glories stream for Heaven afar
Heavenly hosts sing "Alleluia"
Christ the Savior is born
Christ the Savior is born.

Silent night, holy night
Son of God, loves pure light
Radiant beams from Thy holy face
With the dawn of redeeming grace

Jesus Lord at Thy birth
Jesus Lord at Thy birth

Francja

Tradycje i zwyczaje świąteczne

24 grudnia to dzień, gdy wszystko jest już zakończone. Stoi choinka (zwykle sztuczna); a obok żłobek, prezenty są przygotowane. Domy są przystrojone girlandami i światełkami. Prawie w każdym znajduje się kominek, na którym zawieszono są skarpety na prezenty.

Wieczorem cała rodzina zasiada do kolacji wigilijnej, przedtem udaje się na pasterkę (o godzinie 21:00 lub 22:00). Po kolacji Francuzi słuchają kolęd, słuchają muzyki, śpiewają pieśni bożonarodzeniowe. Święty Mikołaj rozdaje prezenty ale dzieci zwykle znajdują je dopiero rano 25 grudnia. Szukają upominków pod choinką lub koło kominka, gdzie wcześniej zostawiają buty wierząc, że Mikołaj właśnie w nich przychodzi do domu.

Dawniej podczas Bożego Narodzenia palono w kominkach dla upamiętnienia świąt które już minęły i tych, które mają nadejść. Palenie miało też symbolizować pamięć o tych, którzy zmarli. Obecnie ta tradycja zanika. Francuzi jedzą ciasto czekoladowe „Buche de Noel”.

Świąteczne potrawy

Do tradycyjnych potraw świątecznych należą:

- indyk nadziewany kasztanami (podstawowe danie wigilijne)
- ostrygi, łosoś wędzony, langusty i krewetki
- wątroba gęsia z tostami (podstawowe danie wigilijne)
- pieczeń z udźca owcy lub jagnięcia
- różne gatunki sera
- sałatki
- wino czerwone i białe, szampan

Dinde de Noel- przepis

1 indyczka o wadze ok. 3,5 kg

50 g masła

sól, pieprz

Farsz:

1 puszka kasztanów

100g wieprzowiny

100 g cielęciny

100 g słoniny

wątróbka z indyczki

1 jajko

50 g bułki bez skórki
2 cebule
25 g koniaku
sól, pieprz

Zmilić mięso, słoninę i cebulę. Wymieszać z jajkiem, rozdrobnioną bułką, solą, pieprzem, koniakiem i rozgniecionymi widelcem kasztanami. umyć indyczkę, nadziać niezbyt mocno farszem zaszyć białą bawełnianą nicią. Posmarować masłem oprószyć solą pieprzem. Wysmarować tłuszczem odpowiedniej wielkości naczynie ułożyć w nim na boku indyczkę. Wstawić do średnio nagrzanego piekarnika .Piec 1 godzinę na każdym boku, a następnie 30 minut na grzbiecie. Podać na ogrzanym półmisku.

Douce nuit, sainte nuit- kolęda

Douce nuit, sainte nuit
Dans les cieux, i astre luit
Le mystere annonce s accomplit
Cet Enfant sur la paille endormi
Cest l amour infini
Cest l amour infini

Doux Enfant, Saint Agneau
An il est grand, qu il est beau
Entendez resonner les pipeaux
Vers son saint berceau
Vers son saint berceau.

Niemcy

Tradycje i zwyczaje świąteczne

Przygotowania do świąt trwają przez cały okres adwentu. Domy są udekorowane światełkami. Choinkę kupuje się dzień przed wigilią, a stroi się 24 grudnia. Pod drzewkiem stawia się szopkę i prezenty. Następnie Niemcy w gronie rodzinnym spożywają uroczystą kolację. Uczestniczą też w pasterce, która odbywa się między godziną 18 a 24.

Świąteczne potrawy

Do tradycyjnych potraw świątecznych należą:

- pieczona gęś z czerwoną lub białą kapustą
- ciasto drożdżowe z kawałkami migdałów i suszonych owoców posypane cukrem pudrem (tzw. Christstollen)
- ciasteczka z lukrem
- domki z piernika

Christstollen-przepis

1kg maki
126 g drożdży
 $\frac{1}{4}$ l chłodnego mleka
1 łyżka cukru
500g rozpuszczonego masła
175 g cukru
1 paczka cukru waniliowego

Z tych produktów należy sporządzić ciasto drożdżowe. Ciasto odstawić w ciepłe miejsce i zostawić do wyrośnięcia.

300g rodzynek
100 g skórki pomarańczowej(Orangeat)
100 g Sukkade

W/w składniki dodać do ciasta i zagnieść. Następnie dodać pokrojone migdały(250g) szczyptę soli oraz kardamonu, zmielone goździki gałkę muszkatołową i cynamon lub przyprawę do pierników. Ciasto dobrze zagnieść i odstawić na godzinę. Ciasto rozwałkować tak, aby powstał prostokąt i zagnieść z dwóch stron do środka. Uformowane ciasto powinno przypominać bochenek chleba. Piec w dobrze nagrzanym piekarniku w temperaturze 175-190 stopni przez około 80 minut. Zaraz po wyciągnięciu z piekarnika posmarować

rozpuszczonym masłem (125 g)i posypać cukrem pudrem(125 g).Zawinąć w folię aluminiową i czekać, gdyż najlepiej smakuje po 14 dniach.

Stille Nacht, heilige Nacht- kołęda

Stille Nacht, heilige Nacht
Alles schlaft, einsam wacht
Nur das traute hochhailige Paar
Hol der Knabe im lockigen Haar
Schlaft in himmlischer Ruh
Schlaf in himmlischer Ruh

ZAŁĄCZNIK 3

PRZYKŁADOWY SCENARIUSZ WIGILIJNY

Scenariusz wigilii

T - ojciec rodziny

M - matka rodziny

Dz - dziadek

B - babcia

C - córka

S syn

T: Obwiązałem drzewa wigilijnym snopem, żeby nie uschnęły i lepiej rodziły Ty, matko, jak tam jesteś daleko z robotą?

M: Już, już...Zosiu, zamieć jeszcze szybko izbę, tylko pamiętaj, żeby zamiatać od okna w stronę drzwi, żeby nieszczęścia z domu przegonić.

(C. zamiata w fartuchu, potem ściąga fartuch)

Dz: Czy my zdążymy przed pierwszą gwiazdką?

(Wszyscy podają sobie rękę. S. ciągnie C.za warkocz)

M: Uważaj, kto oberwie od ojca w wigilie, ten będzie cały rok obrywał!

B: Czy siano jest pod obrusem?

C: Tak babciu.

B:A po co to siano, wiesz moja wnuczko?

C: Wiem babciu. Przyniesie nam pomyślność w Nowym Roku.

B: Tak, tak... ale też przypomina że...

C: Że Jezus narodził się na sianku, babciu...

Dz: Czy my zdążymy... A dodatkowe nakrycie?!?! Zapomnieliście o dodatkowym nakryciu!

S: Ależ skąd dziadku, jest już na stole. Jest też i chleb i pieniądze pod choinką, żeby nam ich nigdy nie zabrakło,

M: O, przyszła kartka świąteczna od cioci Jadzi. Zosiu przeczytaj proszę.

(C. czyta)

Dz: Jest pierwsza gwiazdka. A tu jeszcze nic nie gotowe...

M: Gotowe tato gotowe. Chodź do stołu.

Dz: Synu, Tyś jest teraz głowa rodziny.(Podaje Pismo święte)

T: Światło Chrystusa (zapala świece)

Wszyscy: Bogu niech będą dzięki.

(T. czyta)

T: Oto Słowo Boże.

Wszyscy: Bogu niech będą dzięki.

T: Pomódlmy się jeszcze za naszych bliskich, którzy nie doczekali tej wigilii.

Wieczne odpoczywanie...(razem)

M: Podzielmy się teraz opłatkiem, żeby zawsze panowała u nas zgoda i jedność.

(Dziela się opłatkiem, ściskają, siadają)

B: Czy wy wiecie moje dzieci, czego symbolem jest chleb?

S: Dobrobytu i początku życia.

M: wypieki z maki też mają swoją symbolikę.

C: Tak mam, zapewniają pomyślność w Nowym Roku.

Dz: A ryby?

S: Przypominają o chrzcie, zmartwychwstaniu i nieśmiertelności.

T: Są też symbolem płodności tak jak mak.(Mama spogląda na tatę.)

B: To wigilijna kapusta sprawia. Że po zimie przyroda budzi się do życia.

M: groch jest ważny, bo chroni przed chorobami, i jabłko-dobre na gardło, orzechy na zęby.

Dz: Grzybów też zabraknąć nie może na wigilijnym stole. To dzięki nim mamy kontakt ze światem zmarłych... OJ WY młodzi, nie znacie symboliki potraw wigilijnych.

C: Ależ znamy dziadku, co roku nam o tym opowiadasz...

S: O! Nie wyłączyliśmy światła w kuchni.(Chce wstać)

B: Ani się waż! Nie wolno odejść od stołu wigilijnego, to grozi nieszczęściem a nawet śmiercią.

T: Czy wszyscy, po całonocnym poście najedli się do syta? Skosztowaliście wszystkich 12 potraw? No to powstańmy i podziękujmy. Chwała Tobie..

Wszyscy: Cześć i dzięki za posiłek z twojej ręki.

S. i C.: Dzieciatko przyniosło prezenty!!!

M: Byliście widocznie grzeczni. A teraz, żeby nam czas dom pasterki szybko zleciał, pośpiewajmy kolędy.

(Śpiew)

Dz: Idę do obory dać bydłu opłatek...

S: Dziadku ja z Tobą, chce usłyszeć zwierzęta mówiące ludzkim głosem.

Dz Chodź Heniu, ale wiesz, że tylko ten je usłyszy, kto nie zgrzeszył.

M: Zbierajmy się na pasterkę. Wiadomo, że kto pierwszy przyjdzie ten też pierwszy w pracach gospodarskich mi plony ma najlepsze.

T: Śpieszmy więc...

ZAŁĄCZNIK 4

PRZYKŁADOWE ŻYCZENIA

Życzenia z okazji Świąt Bożego Narodzenia.

JĘZYK ŚLĄSKI (gwarowy)

Na te Godni Świynta
Życzymy Wom szczyńścio,
Zdrowio i żebyście sie dobrze mieli
Jak w niebie Świynci Anieli

JĘZYK FRANCUSKI

Permettez - moi de vous l'approche
De l'annee nouvelle,
Mes meilleurs voeux et souhaits pour vous
Et les votres

JĘZYK ANGIELSKI

Wishing you all
the Wonders
Of the
Holiday Yeason

JĘZYK NIEMIECKI

Frohliche Welhnachten
Und ein gluckliches
Neues Jahr

Literatura:

- Dąbrowski Krzysztof „ In Europe In english Activies for the Efl classroom” Oxford University Press
- Encyklopedia Popularna PWN Warszawa 1995
- Kołodziejska Ewa „ Santa Claus and others” WSiP Warszawa 1991
- Internet
- Makieta Zbigniew „ Górny Śląsk” WSiP Warszawa 1999
- A. Jaworska, U. Ryguła, E. Wanot, S. Janosz, „Europejskie wigilijne stoły” - materiały pomocnicze dla nauczycieli i uczniów, Pszczyna 2001

Dziękujemy za współpracę pani Irenie Świerkot, pani Katarzynie Smutkowskiej, pani Annie Olender nauczycielkom języków obcych w Szkole Podstawowej nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Woli.